SUVANNON SEUTU

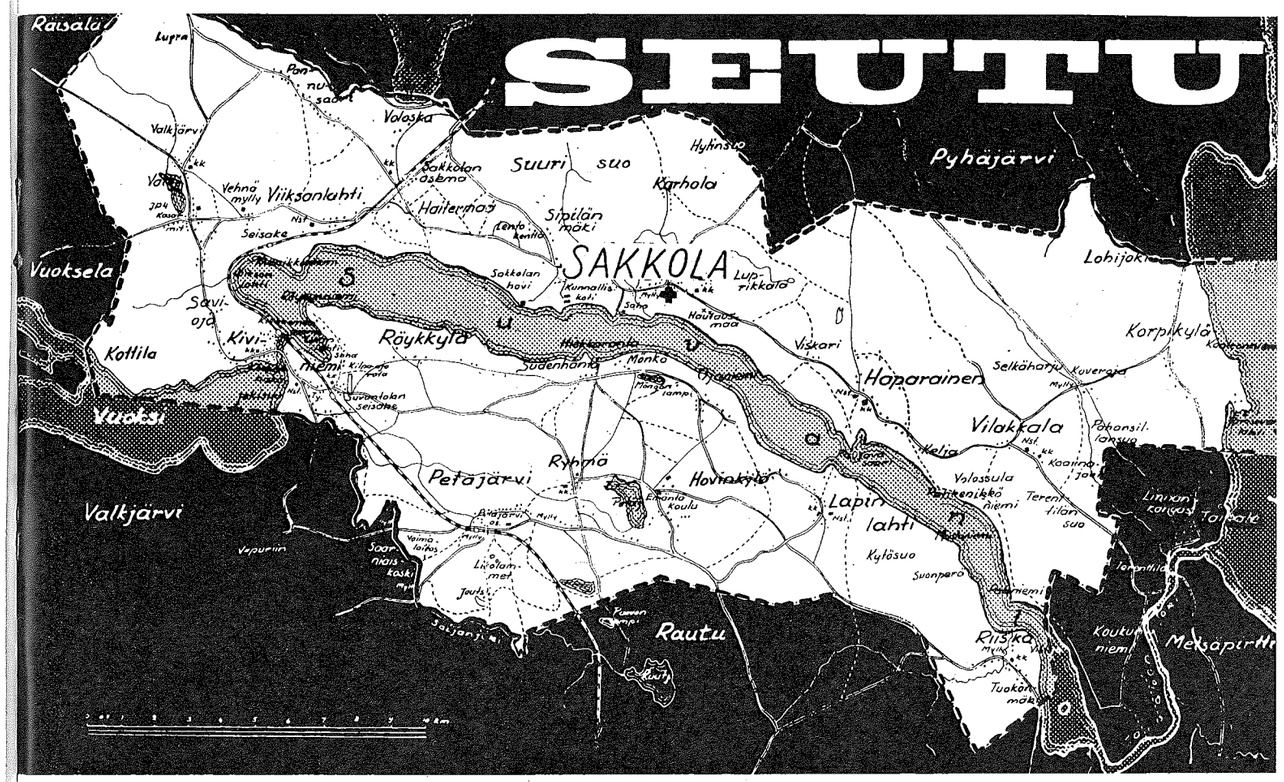

SUVANNON YMPÄRISTÖN KOTISEUTU-LEHTI • Julkaisija

SUVANTO SÄÄTIÖ

•

N:o 2 1970

HUHTIKUU

Kiertokoululaisia Sakkolan Lapinlahdessa
(Näin mies ja ääni periaatteen ollessa ajankohtaisen)

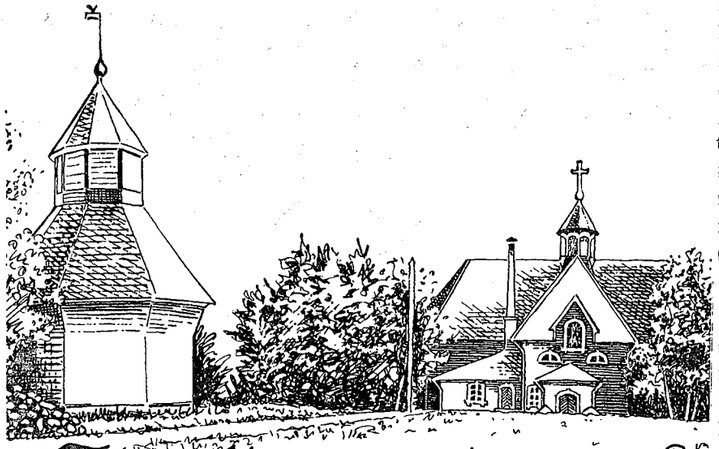

Tapulin varjossa

Jumalanhan on maailma

Hiihtelimme tyttäreni kanssa tavanmukaista latuamme metsässä Ylitimme erään hevostien, minkä jälkeen tytär ilmoitti: "Tästä alkaa Merin ja minun ihmemaa." Latu kulki kai jotakin vanhan talvitien pohjaa. Maaperä tuntui olevan soinen, pienet koivut taipuivat ladun ylitse muodostaen kuin kunniaportteja, joiden alta ihminen hiihteli. Latu poukkoili pienen kumpareen päältä toiselle. "Ihmemaa" päättyi sitten leveään Turun—Tampereen asvalttitiehen.

Me näemme joka päivä ympärillämme Jumalan luoman maailman, jonka otamme aivan itsestään selvänä asiana. Niinhän sen tietenkin saa ottaakin, mutta Jumalan luomakunta kokonaisuudessaan on kyllä ihmemaa meille. Katselimme hiljattain rippikoulussa luomakuntaa käsittelevän elokuvan. Kyllä tytöt ja pojat ihmettelivät, kun meidän aurinkokuntamme lisäksi sanottiin avaruudessa olevan miljoonia aurinkokuntia. Toisaalta yhden kukan kasvaminen ja ihmisten ja eläimien lisääntyminen on käsittämätön ihme. Kaiken takana, alkuna ja loppuna on suuri Jumala.

Meidän elämämme latu kulkee usein suoperäisessä maastossa. Oletteko kosktan pelänneet uppoavanne, kun olette hyppiä tökötelleet pitävältä mättäältä toiselle. Kolmekymmentä vuotta sitten siirtoväen elämä oli tuollaista hyppimistä. Saihan talven 1940 aikana asua useammassakin paikassa enenkuin se lopullinen sijoituspaikka sitten selvisi. Vai oliko se lopullinen ? Totuus on kuitenkin se, että siirtoväen asutus on maassamme järjestetty. Monet ovat siinä suhteessa hyvinkin pitävällä pohjalla. Suolla kulkee kuitenkin elämämme, ellei ihmisellä ole omantunnon rauhaa, olkoon hän miten kumarreltu ja arvovaltainen ihminen tahansa.

Jeesus kysyi kerran opetuslapsiltaan, kenen nämä sanoivat hänen olevan, mihin Pietari vastasi: Sinä olet Kristus elävän Jumalan Poika. Sen jälkeen Jeesus lupasi rakentaa seurakuntansa tuon Pietarin tunnustuksen perustalle. Meidän elämämme tulee suolta kalliolle silloin, kun me tunnustamme Kristuksen elävän Jumalan Pojaksi, omakohtaiseksi Vapahtajaksi. Tyttöjen ihmemaa päättyi asvalttitiehen. Meidänkin ihmemaamme päättyy heti, jos kohotamme tämän maailman kulttuurin jumalaksemme ja asetamme sen Jeesuksen sovitusta ihmeellisemmäksi. Jeesus on luvannut häneen luottavalle yksinkertaiselle siirtolaiselle varman sijoituspaikan, joka ei ole vain tapulin varjossa, vaan Isän kodissa. Säilyköön siihen kotiin pyrkivän siirtolaisen mieli sakkolalaisten sielussa. Siirtoväen asutus on todella järjestetty.

Pentti Hytönen

Muistojen päivänä

Hyvät aseveljet. Er. P6:n rintamasotilaat. Olemme saaneet tulla tänään 30 v. muistojen päivänä tähän sodissa kaatuneitten muistomerkin ääreen. Olemme saaneet tulla koska meillä on vapaa ja itsenäinen maa. Teidän uhrinne jotka annoitte taistelussa tämän maan puolesta, ovat olleet osaltaan antamassa meille tätä lahjaa. Taistelussa kaatuneet aseveljet jotka lepäätte eripuolilla Isänmaamme sankarihautoja, Te ette halunneet sotaa, ettekä himoinneet kenenkään verta. Te meidän kanssamme olitte kuuliaisia maamme hallitukselle joka kutsui meidät silloin aseisiin puolustamaan tätä Jumalan meille antamaa ja rakkaaksi tullutta maata. Te olette puolustamaan ja antamaan uhreja isänmaan ja vapauden puolesta, ei ansaitse vapaata maata.

Me seisoimme talvisodassa omalla maallamme. Esi-isille oli tämä maa annettu, he olivat niitä metsiä käyneet, vesiä lasketelleet, pellot raivanneet, kodit rakentaneet ja luoneet sen sivistyskulttuurin jossa elimme. Me jatkoimme meille annettua kallista tehtävää.

Meillä oli ylhäältä käsky ja lupa yhtenä kansan naisena ja miehenä puolustaa tätä maata. Sen me teimme teidän kanssanne. Te sankariaseveljet kumpujenyöstä kuiskaatte meille tänä muistojen päivänä, aseveljet nostakaa päänne pystyyn juuri nyt, sillä ajan henki tahtoo painaa alas, teillä on puhtaat paperit, olkoon teillä myös hyv äomatunto. Te rakastitte tätä maata meidän kanssamme aina tekoihin asti, joka vei antamaan kalleita uhreja tämän maan puolesta.

Sanokaa sydämmissänne hiljaa ja tarvittaessa ääneenkin Jumala isänmaata siunatkoon ja sen tulevia polvia.

Tämä puhe pidettiin Er. P6 vuotisaseveljuhlan yhteydessä Tampereen sankarihaudalla 27. 12. 1969.

Kolmekymmentä vuotta

on kulunut siitä, kun ylimääräinen kertausharjoitus eli Y H kutsuttiin etupäässä suojaustehtäviin itärajalle sekä myös linnoitustöihin Kannakselle.

Olin ostanut v. 1937 Viipurin Tienhaarasta Rautakorvenk. 17 keskeneräisen omakotitalon. Kesällä v. 1939 olin saanut rakennuslainaa ja sen turvin tein rakennustöitä. Rakentaminen oli jo niin pitkällä, että alakerran kaksi huonetta olivat valmiina, olin viimeistelemässä yläkertaan menevia rappuja. Mentyäni läheiseen Viipurin Osuusliikkeen myymälään lisätarvikkeita hakemaan, ihmetteli naispuolinen myymälänhoitaja, että vielä näkee miehiäkin. Silloinen Tienhaara oli uutta asutusaluetta ja miehet kaikki reservi-iässä. Asukasluvun ollessa neljä—viisitoistatuhatta.

Tuo kaupanhoitajan sana herätti ajatuksen, että jotain on vinossa ,sillä olinhan minäkin reserviläinen ikää vajaa 40 vuotta. Mentyäni seuraavana aamuna Viipurin esikuntaan, siellä sanottiin, että siinähän se mies nyt on, jota on etsity. Käskivät odottamaan kotona, kunnes paperini tulevat takaisin Sakkolassa, jonne ne oli lähetetty.

Kadulla tapasin tuttuja kirvesmiehiä. He sanoivat, että Rannikkotykistö ottaa kirvesmiehiä linnoitustöihin Koivistolle. Aamulla lähdin näin ollen "Ahtaja"-moottorilla Uuraansalmen kautta Ruontiin, joka oli n. kilometrin mittainen saari Koivistolla, lähin saari oli Alvatti, jossa oli asutustakin. Ruonnissa teimme niin sanotun viisiseinäisen tuvan, etutuvan lat-

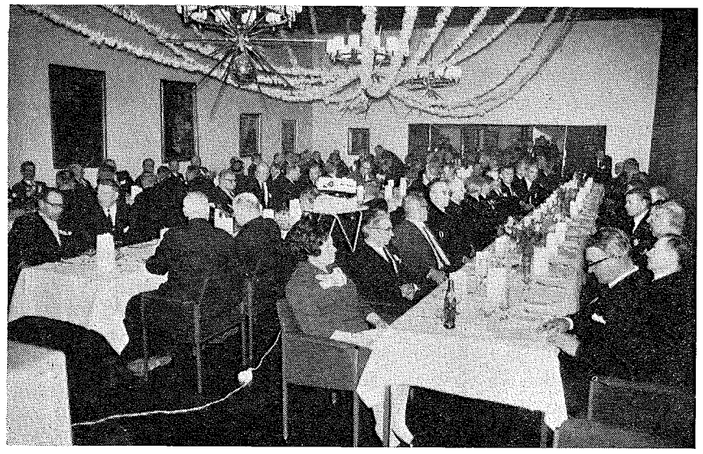

Er P 6:n aseveljiä 30-vuotisjuhlassaan

nyt muistoissa meidän silmiemme edessä taistelussa, Raudussa, Saijanjoella, Keljassa, Vuokselassa ja Taipaleenjoella. Silloin meidän sisimmässämme oli tämä henki vainolainen ei tule näille meidän maillemme, kuin meidän ruumiittemme yli. Moni teistä aseveljistä kaatuikin melkein kotitanterella ja kaikki kotimaakuntanne rakkailla mailla.

Keljan taistelussa teistä kaatui n. 50 ja haavoittui 100, antaen kalleimman uhrin.

Me Er. P6:n aseveljet olemme 30 vuotta olleet rakentamassa tätä maata. Moni aseveli on tänä aikana kutsuttu pois meidän keskeltämme.

Nuoripolvi on kasvanut joka ei sillä tavalla ole saanut tuntea ja olla mukana tämän maan kovissa kohtaloissa kuin me ,sen tähden voidaan vähätellen ajatella ja sanoa siitä tiestä ja teoista jota jouduimme kulkemaan.

Esim. eräs nuorimies sanoi: vanhemmalle sotainvaliidille "miksi menit talvisotaan?"

Me Er. P6 aseveljet emme voi yhtyä tällaisiin ajatuksiin, jotka olemme saaneet elää talvisodan oikeassa aseveliihengessä, vaan sanomme: kansa joka ei ole valmis

tiaan valoimme sementistä varaston ja rantaan tehtiin kaivo, johon vesi valui merestä maan läpi, silti vielä suolaisena.

Majoitus oli telttamajoitusta ja viereeni joutui entinen Viipurin poika, joka oli aikoinaan salamatkustajana lähtenyt, 50 penniä taskussaan, Amerikkaan. Iltaisin hän kertoi, kuinka hänellä oli Amerikassa hyvät olot ja elämiset. Kunnes työmaalle tulivat agitaattorit, jotka puhuivat Venäjän jälleenrakentamisesta suurin lupauksin, kuin ihanne yhteiskunta jo olisi valmis. Toiset työmiehet kehoittivat kaatamaan kolme kertaa kylmää vettä päähän, jos lähtökuume alkaisi nousta. Monia sieltä lähti, joukossa kertojakin. Pietariin tultua piti tehdä kolmen vuoden työsopimus, jonka jälkeen voisi päästä maan kansalaiseksi. Osa kääntyi tästä takaisin. Eräskin rouva oli nostanut silakka pyrstöstä ja kehunut 30 vuotta aatetta ihannoineensa ja tässä on tuotto. Minä lähden takaisin Amerikkaan!

Kertoja tuli Pietarista Suomeen kolmen vuoden kuluttua, eikä hänellä ollut 50 penniäkään taskussa. Hänen aikuinen poikansa oli jäänyt Pietariin. Viipurissa eli hänen äitinsä Saunalahdessa pienessä mökissä. Pojan kertoessa äidilleen, mitä kaikkea oli maailmalla nähnyt, oli äiti sanonut, että nyt sinä taas valehtelet. Tähän poika oli kertonut nähneensä Mustaamerta seilatessaan Faaraon kärrynpyörän kappaleita. Sen äiti oli kyllä uskonut koska siitä kerrotaan Raamatussakin.

Tulihan siellä kerrottua monenlaista, mutta Moskovan neuvottelut olivat tärkeimmät, jotka sitten lokakuun lopulla katkesivat tuloksettomina. Rakennuksemmekin valmistui ja reserviläiset majoittuivat siihen. Rakennusmiehistä jäin vain minä jäljelle ja minut oli määrä tuoda 1. päivänä joulukuuta laivalla Viipuriin. Laivamme lähestyi Uurasta, kun meitä vastaan hyvin matalalla lensi venäläinen pommikone. Silloin laivassa ollut reservivänrikki laski perässä olleen Suomenlipun alas ja repäisi pois olkainmerkkinsä. Kone lensi ylitsemme kohden Ruontia ja pommitti juuri rakentamamme rakennuksen hajalle. Tullessamme Viipuriin, näimme Havilla palavan öljysäiliön ja kaupungissa paloi postitalo. Linja-autoasemalla ei ollut yhtään autoa, joten jätin työkalupakkini Osuusliikkeen talonmiehen hallkoliiteriin, asukkaita en enää nähnyt.

Matkani jatkui jalan kohden Tienhaaraa, enkä ollut ainoa kulkija tiellä. Tien täytti kirjava ihmismassa, josta en osannut ketään erottaa, jokaisella oli jotain kantamusta mukana. Kun minulla ei ollut mitään kannettavaa pääsin nopeammin kulkemaan ja ohitin Viipurin ja Tienhaaran välillä satoja matkaajia. Niin pääsin kotiin, mutta Rautakorvenk. 17 olikin tyhjänä. Sain tietää naapurin rouvalta, että perheeni saattaa olla vaimoni veljen kotona. Lähdin kiireesti Sirmolankadulle, jyskytin ovea, se avattiin ja itkusilmin sanottiin, että siinä on Arvi, Missä on meidän Juho? Kerkesimme vain hetken jutella, kun ovelle koputettiin ja siellä odotettu Juho olikin. Hän toimi linja-autonkuljettajana ja nytkin hänellä oli auto täynnä väkeä määränpäänä Nuijamaa. Hän tuli nyt, Juustilan kautta kierrettyään, hakemaan perhettään. Nyt herätettiin jo makuulla olleet lapset ylös ja täpötäyteen autoon sullottiin vielä Juhon vaimo ja poika sekä minun vaimoni ja 5 lasta, nuorin 3-vuotias. Matkatavaroita ei ollut kuin 60 kilon säkki, jossa oli lapsen takki, talonkirjat ja eväät. Siinä tuli sanottua, että tehkää te pojat se mitä isältä jää tekemättä. Tultuani yksin kotiin ja aukaistuani radion kuulin, että Terijoelle oli muodostettu Kuusisen hallitus. Samanaikaisesti tuli sisälle vanha pariskunta ja pyysi yösijaa. He olivat Kattohuopatehtaalta, eivätkä uskaltaneet jäädä tehtaan lähelle, koska sieltä oli mies mennyt yli rajan ja "Tiltu" oli luvannut pommitusta tehtaalle.

Olin tullessani käynyt esikunnassa, siellä sanottiin, että tulkaa aamulla Neitsytniemen kasarmille. Aamulla laitoin radion pystyuuniin ja annoin vanhuksille luvan asua niin kauan kuin haluavat. Silloin oli 2 p. joulukuuta 1939. Iltapäivällä olin sotilas siviilivaatteissa. Hajalle pommitetun Ristimäen Valssimyllyn jauhoja ajettiin raitiovaunulla Ammattikoululle. Tämän jälkeen olin kirvesmiehentöissä aina helmikuun 24 p. Jäin ilmapommituksessa maan alle, josta minut kyllä kaivettiin ylös, mutta 30 vuotta olen sen hetken kuormaani kantanut, sain nimittäin elinikäisen selkävian.

Saman tapainen oli monen meidän kohtalo, kodin ja isänmaan kohtalo. Vaikka aika paljon parantaa, niin varmaan ei kaikki koskaan kokonaan unohdu.

Antti Söyrinki

SEKATAVARALIIKE

NARVA OJOINEN

PUH. 77 071

NÄIN SAADAAN VAIVATTOMASTI JA RAHTIVAPAASTI

MARTTI TENKASEN UUSIMMAT KIRJAT

Pyydän lähettämään Tenkasen kirjan

KIRJEENI SINULLE nuoruutemme keväästä Karjalassa:

.....

.....

Nimi ja osoite.

HEHKUA JA HIILLOSTA, Muhoksesta Tammioon, Karjalasta Kanta-Suomeen:

.....

.....

Nimi ja osoite.

Maksun suoritan ilmoittamallanne tavalla pankkisiirt. tai postitse.

.....

.....

Tilaajan nimi ja osoite.

Kirjojen hinnat samat, nid. 13,—, sidottuna (vaatekanteen kultakirjaimin) 16,—.

KUSTANNUSLIIKE KIRKKOSANOMAT

KUSTANNUSLIIKE KIRKKOSANOMAT

Harjavalta, Jutintie 7. — Puh. 76 384.

(Kirjoja myös isommissa kirjakaupoissa)

— — Tämä täytettynä postiin kirjekuoressa. — —

KAKSI HYVÄÄ KIRJAA

Aivan äskettäin sain luettavakseni Martti Tenkasen uusimman kirjan: KIRJEENI SINULLE, mikä on kirjoitettu (lähinnä romaanin tapaan) poika- ja nuoruusvuosien rakastetulle. Kirjailija tekee siinä elävästi ja avomielisesti tilitystä varhaisista poikavuosistaan lähtien, nuoren miehen taisteluista maailmaan vetävän mielen ja heräävien ihanteiden sekä nuoren rakkauden pettymysten myllerryksessä ja elämänsä selkiintymisestä Jumalan tarttuessa voimakkaasti hänen elämänsä juoksuun asevelvollisuusaikana Viipurin Sotilassairaalassa. Musikaalisesti lahjakas, monissa iltamissa pelimannina toiminut, urheilua harrastava nuorimies siellä jouluyönä kohtaa Herran. Hän saa Jumalan suuren Joululahjan.

— — —

"Mies Värtsilästä", Otto Muhonen, on saanut olla myös Tenkaselle Jumalan työtoverina uskon tien selkiintymisessä. Tämä "nuoren miehen elämän ballaadi" on erinomainen kirja nuorille.

Hankkikaapa erikoisesti te Karjalan Kannaksen evakkotaipaleelle joutuneet vanhemmat tämä pirteästi kirjoitettu kirja kotinne nuorille! Myös muillekin nuorille kirjalla on sanomattoman paljon sanottavaa. Eiköpähän myös moni vanhemmistakin löytäne siitä jotakin sellaista, mikä on ollut joskus nuoruudessa ehkäpä hyvinkin kipeästi koettua. Näin ainakin alnakin allekirjoittanut sai omakohtaisesti muistella omia nuoruuden ajan pettymyksiä ja taisteluita tätä kirjaa lukiessaan ja iloita Herran armosta ja uskollisuudesta.

Sakkolan käsityökurssilaisia retkellä Pyhäjärven Saaprussa. Kahvituokio Leppäsenmäellä. Vasemmalta: kurssin johtaja Koivulahti, Annikki Laamanen, Helvi Karonen, Anna-Liisa Jääskeläinen ja Elsa Rekomaa, nyk. Kuusisaari Helsingistä. Kuva teoksesta Kirjeeni Sinulle sivu 54.

Kotikunnaille

Elän Karjalan kunnaita
muistellen,
sil olenhan Kannaksen lapsi.
Olen raatanut, raivannut
seutuja sen,
nyt olen jo harmaja hapsi.

Olet muistojen Karjala, muistan
Sun.
Olit lapsuuden leikkien tanner.
Olit nuoruushaaveitten kehto
mun.
Olit miehuuden aikani manner.

Unikuvina useinkin katselen
sitä seutua, Rakasta mulle.
Ja lauluni kauneimman laulelen
Koti-Karjala, ijäti Sulle.

A K-ka

Karjalaan jääneiden muistolle

Tasan kolmekymmentä vuotta ja kaksi tuntia sitten päättyi talvisota ja tuli kaikkien kaipaama rauha, sanoi muusiikinopettaja Tauno Suihko Karjalaan jääneiden muistomerkin äärellä perjantaina 13. päivänä maaliskuuta klo 13. Hän sanoi Oriveden karjalaisten viettävän muistojuhlaa kahdessa merkityksessä. Muistellen ja kunnioittaen niitä, jotka Karjalan ovat raivanneet ja rakentaneet, puhumattakaan niistä, jotka kotiaan puolustaen ovat kaatuneet. Nämä teot tulevat aina säilymään nykyisen ja tulevien sukupolvien, jotka uusissa oloissa ovat elämänsä uudelleen rakentaneet, mielissä suurina sankaritekoina.

◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

Lämpimästi rohkenen suositella "Hehkua ja hiillosta" laajojen lukijapiirien käsiin.
ylahqaS

Kalervo Pulkkinen
Rovasti, Launeen seurakunnan kirkkoherra, Lahit

Oiva Ahtisaari, ent. Adolfsen poikatovereineen. Tästä aikanaan Sakkolan ja Kannaksen parhaasta mailerista selostus ja kuva Tenkasen kirjassa Kirjeeni Sinulle.

SAIMME ERÄN LIEVÄSTI PINTAVIALLISIA

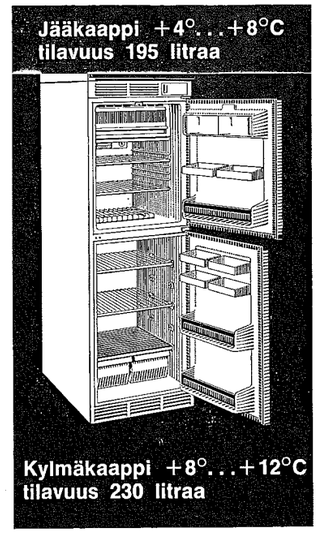

ROSENLEW
JÄÄKAAPPI-
KYLMÄKAAPPI
YHDISTELMIÄ
jotka myymme
erikoishintaan
850:-
Nyt saatte jääkaapin hinnalla 425 l kylmää tilaa.

Tuotanto

Muistikuvia Sakkolan Petäjärveltä

Olin kierrellyt tätä armasta kotimaata pohjoisessa ja etelässä, sekä keskellä ristiin rastiin, mutta Karjalan Kannas — sepä oli käymättä. — Selaillessani Kätilölehteä, meidän äänenkannattajaa, huomasin ilokseni kätilönviran Petäjärven piirissä Sakkolan kunnassa. — Tuossa suunnassa en ole ollutkaan Viipuria etelämpänä — ja "toimen tyttönä" lähetin paperini — ja niin tuli lähtö Liperistä, jossa olin ollut kaksi vuotta sairaalan, että kunnan kätilönä. Työtaakkani tässä kunnossa oli sanoisinko vallan kamala. Hoidin sairaalaan synnyttämään tulleet, että kotihoitoiset synnyttävä äidit. Siinäpä ei ollut yön lepoa eikä päivän rauhaa. Lisäksi rokotus lakimääräisesti kuului vielä kätilön tehtäviin. Paljon jaksoi nuori-ihminen siihen aikaan. — Hämmästykseni oli suuri, kun kesälomakuukauden otin irtisanomisajakseni — ja jätin ilkeän tohtorin hätäälkärsimään, sillä sijaisesta ei edes ollut tietoa.

Tällaisen työtaakan alta tulin Petäjärvelle heinäk. 1 p. 1925 ja oloni tuntui ihanalta heti ensihetkestä. Laskeuduttuani junasta Petäjärven asemalla — silloinen asemamies (ei hän tiennyt eli tuntenut kuka olin) ojensi sormellaan lähellä sijaitsevaa harmaata mökkiä: — Neiti varmaan on kätilö ja tuossa on teidän asunto. — Se oli kovasti ystävällisesti tehty ja niin pääsin heti kuin painajaisesta — no tuossa mökissä saan ainakin levätä, ei seinän takana huuda synnyttävät, eikä itke pienet vauvat. Todella rauhan maja oli asuntoni siinä radan varressa. Junan kulun mukaan kelloni sai oikean ajan — ja kaikki tuntui ihan kuin olisin ollut lepokodissa.

Naapureita oli harvassa — siellä täällä. Ajatukseni askarteli tietysti miten tulen täällä näin hiljaisentuntuisessa kylässä viihtymään — mutta turha on moista ajatella, olenhan Karjalasta ja itse karjalainen, kyllä se siitä "siilaantuu". —

Rupesi se siilaantumaan. — Aino Nenonen tuli kukkapuskan kanssa toivottamaan minut tervetulleeksi ja vei kotiinsa tulokahville! Siitä se alkoi — ja miten rattoisia hetkiä vietinkään Petäjärvellä! — Naapurit vallan kullan arvoisia.

— Silloin ei tiedetty mitään nykyaikaisista äitiysneuvoloista — nehän kuuluvat nykyaikaan. Synnyttäjät olivat tietysti minulle vastatulleelle tuntematomia — ja minua pidettiin "ylellisyyskappaleena", sillä "naapurin emäntien turvin ne lapset täällä maailmaan tulivat". — Mutta sitten kerran — ovea kolkutti eräänä yönä taas mies — "jospa lähtisitte katsomaan, kun ne naapurin emännät tuumivat, että "kun meillä on nyt se kätilö niinkin likellä, niin jospa se jottain osais, tässä on jokin vika nyt". — No, minä tietysti olin heti valmis — nousin rattaille ja isäntä antoi ohjien perällä hevosta ja jatkoi: — Ei se meijän emäntä uo kauva tohissut enne, kohvinkeittoajall on vauvan pyöräyttänt. — Kysymykseen, milloinkos se emäntä nyt sitten alkoi "tohisemaan", onko kauankin aikaa? — Illalla lypsyltä tultua jo" — ja vähän vaitioltuaan jatkoi "mie en uo millokua ies tient niihe tulluo, vaik nyt on jo kuuveis tulos".

Silloin ajattelin mielessäni, mutta nyt kyllä saat tietää että nähdä!

Saavuimme pihaan ja siinä rapulla jo "apuvaimo" oli odottamassa ja hädissään selvitti että "asjat ei uo oikeillua". — Hihkasin isännälle: — Elkääpäs jääkö sinne hevosen luokse, tulkaa heti sisään! — Vastenmielisesti isäntä jätti hevosen, mutta kuului kuitenkin tulleen tupaan. Apuvaimot, joita oli nyt peräti kaksi — olivat sikäli oikeassa, että "asjat olliet oikiellua". Tulija oli nääs peräjälkä tilassa tulossa! Tämähän on kätilölle tuttu asia ja ei muuta kuin työhön. Siinä käsiäni pestessä katselin ympärilleni, miten ja millä tavallt saisin tuon isännän tähän huoneeseen ja sainhan sen kohta selväksi. Nurkassa pöydällä oli "kuuppalamppu" — lukijat varmaan tietävät millainen tämä lamppu on? — Huusin isännälle: — Tulkaapas panemaan tuli tuohon lamppuun — samalla sopotin emännälle: — Huutakaa sitten ihan mielinmäärin jos vähänkin tuntuu siltä". — Saimme emännän "poikkipöydälle" missä tämmöisen tapauksen ulosautto tapahtuu. — Isäntä tuli, teki tulen lamppuun ja yritti hiipiä huoneesta. Kaikkeen tähän edellä varautuneena: — Ei ei isäntä. — Ottakaa lamppu ja näyttäkää minulle tulta! — Eihän siinä auttanut muu kuin lampun pito. — Kuuppa lampussa tärisi kuin viimeistä päivää. Emäntä huusi — minun yllytyksestäni tietenkin. — Apuvaimot siunailivat — siihen samaan meteliin yhtyi pieni poika — juuri maailmaan autettu kansalainen valtavalla äänellä "en nää, en nää! Isäntä laski lampun pöydälle ja päpätti: tiä, tiä, tiä, tiä, tiä ol viimine!

Kun sitten kaikki oli onnellisesti ohitse ja olimme tuvassa "varpais"-kahvilla tiedusteli isäntä: — Mitä siihen kuuppalamppuun piti se tuli panna, olihan katossa hyvä lamppu?. En heti vastannut isännän kysymykseen, vaan puhelin apuvaimojen kanssa, sillä tein sen ihan ilkeyttäni isännälle — tullessani jo ajattelin nääs, että kyllä nyt tulet tietämään, ettei niitä lapsia äidit pyöräyttele noin vain, nyt saat ieää miten kuudeslapsi tulee". — Isäntä ei jättänyt kysymystään, vaan kysyi toisen kerran: — Että kö työ tosissua nähniet sil kattolampul? — Johon vastasin yksinkertaisesti: EN!

Emännän kanssa sitten seuraavana päivänä nauroimme tämän asian valkoiseksi — johon isäntäkin yhtyi ja tuumi ilman vi-

Hyvä on, hyvä on,
putket ovat historiaa.
Asa möi 60 päivässä
koko loppuvuodeksi
tarkoitetut Asavisionsa.
Entä sitten?
Minusta tuli kuuluisa
ja minä pääsen historiaan.
Ja Asan pojat itkevät
ja paiskivat ylitöitä
saadakseen kauppaan
tarpeeksi paljon lisää
"sataprosenttisiaan".
Sen siitä saa, kun
menee tekemään historiaa.

ASAVISIO
100% TRANSISTOROITU
Saimme taas erän.
kairimo
KODIN TAVARATALO
Lempäälä, puh. 74 402

VALINTA KIVIHARJU

Ansiorinne 4, Hämeenlinna

Puh. 23 275

ELINTARVIKKEIDEN EDULLINEN OSTOPAIKKA

NIEMELÄN VALOKOPIO-LAITOS

Puh. 24 522

Hämeenlinna

AHON REUNALTA

haa! — On niillä omat kotkotuksiese nuol kirjansalukeneil.

Tästä on jo aikaa 44 vuotta, mutta tuntuu kuin eilen olisi tapahtunut tämäkin kertomani tapaus. Jos satutte vielä elämään, Te joka näyttelitte kertomuksessani pääosaa tervehdin lämpimästi Teitä — ja sinu ajoka sinä yönä maailmaan tulit — tervehdin sydämellisesti! — Olit mallikelpoinen lapsi — nukuit yösi hyvin — et äänelläsi Äidin ja isän younta häirinnyt kuulemani mukaan — mutta jäitkö kuudenneksi eli viimeiseksi, sitä en tullut tietämään, sillä Sakkola-aikani supistui vuoden päiviin. Minulle annettiin siellä ollessani uusi nimi — entinen "ylellisyyskappale" joutui romukoppaan ja tilalle tuli "TARPEENTYTTÖ". Iloitsin kovasti tästä tittelini muutoksesta, ja siitä ettei kätilöä pidetty enää minään koruesineenä, vaan todella tarpeentyttönä jonka puoleen käännyttiin ja jonka apua tarvittiin myöskin Petäjärvellä.

Olisin niin mielelläni halunnut oppia myös Sakkolan Murteen — mutta täytyy sanoa, että siitä ei yksinkertaisesti tullut mitään — niin vaikeaa — ja anteeksi vaan — rumaakin mielestäni oli — että osata ja oppia sitä — täytyy olla paljasjalkainen — syntyperäinen ennen kuin sen taitaa. Kyllä me Aino Nenosen kanssa monasti nauroimme niille minun "murre opinnoilleni". — Hän parhaansa mukaan opetti — mutta olin kait tuhma oppilas, koska oppimiseni jäi peräti vähäiseksi. — Suvannon Seudun joulunumerossa oli tuo Sakkolaisten emäntien toistensa tapaaminen niin aito ja ehta, ettei varmasti parempaa! Saimme nauraa me uusmaalaiset joita oli koolla luonani, kaikki tosin karjalaisia ja huumorilla varustettuja ja totesimme Sakkolan Maikin sanoilla: — Tiä maailma kyl meikäläisii sen verra höpsyttiä, jot hajut männyöt tuule keral — ei tätä täs ijäs vielä ylettömäst lenkuu." — Monet terveiset!

Vaikka jo paisteleekin keväinen päivä, niin kerrottakoon vielä talvinen tarina.

Oli silloin hiljainen pakkasyö. Lumessa nukkuva maa, taivaalla kuun ympärillä jokunen pehmeä pilvenpallo, ja kylä nukkui myös. Ei missään tuikun tuikkua näkynyt, pihan puut piirtyivät pitkinä varjoina lumeen. Mutta nyt tähän hiljaiseen maisemaan asteli tukeva isokokoinen isäntämies. Hän paineli aika lujaan, sillä yö alkoi kallistua aamuun päin, eikä hän halunnut kylän silmien näkevän kotiinpaluuta. Hän on tyytyväinen, kun koirat ei hauku ja hän olisi tyytyväinen aivan kaikkeen — yökin on että laulattaisi, mutta on ajateltava jo tässä vaiheessa mitä sanoo Saima. — Semmoinen pienikokoinen vaimo vain. — Lähetti ostamaan kaupungista pesukonetta ja määräsi, että kotiin on tultava sillä autolla, joka iltalypsyn aikoihin saapuu. Ja perhana! Nyt on kohta aamulypsyn aika. Että pitikin tavata se maisteri, joka täällä kesää vietti ja sen mukana mennä rokikaljalle. Eikä sitä sitten miten kehdannut maisteri mieheltä kieltää kahtasataa markkaa, kun se sitä lainaksi pyysi, kun kerta kavereita oltiin, mutta Saima, ei semmoista kaveruutta ymmärrä, millä pirulla minä sitten enään sen pesukoneen ostin kun puolet rahoista meni — . . . Niin, niin edessä on vakava hetki ja ei ole asiaa kaupunkiin taas pitkään aikaan.

Niin siinä se nyt on koti huurteisten puiden keskellä, kuin satulinna, vaan ei siellä taida mikään prinsessa Ruusunen nukkua. Varovasti aukeaa oli, kuin hiiri hiljalleen liikkuu isäntä omassa talossaan. Eipä toki tarvitse valoja, kun on kuutamoa huoneet tulvillaan. Mistäs sinä nyt vasta tulet? Kuuluu kamarista. Maisteri Puranen sattui vastaan ja kotiinsa vei. Siellä oli seurat. Laulettiin kauniita lauluja. Terveisiä laittoivat, yötäkin olisivat pitäneet. Minä tässä soitinkin sinne rautakauppaan, ettei sitä konetta nyt tarvii ostaakkaan. Et ollut viellä käynyt siellä. Kuulin kaupasta, että on tulossa uudenaikaisempia, oikein automaatti koneita. Jaksammehan tässä odottaa sitä konetta vaikka muutaman viikonkin. — Nyt putosi harmit isännän harteilta. Onnellisen mielen vallassa alkoi lupailla, kyllä minä autan pesussa, hankaan ja väännän ihan kuin se automaattikone, senkun vaan isket silmää niin ukko paikalla hyrisemään. Emäntä nousi istumaan. Hänen äänessään on perin epäilevä sävy, kun hän kysyy: — Mitäs varten sinä noin höyli olet? Onko jostakin syystä huono omatunto? Se pani isännän hetkeksi ähisemään — kunnes leikkasi. — Tuosta se, tästä, tästä kuutamosta johtuu. Ajattelin sinua koko ajan kun tuolla kävelin. Ei minussa mitään ajattelemista ole. Käy nukkumaan, hyvää yötä! — Hyvää yötä Saima. Isäntä huokasi pitkään, mutta erittäin varovasti.

Viki

Kansansoittajista ja pelimanneista

"Soitto on suruista tehty, murehista muovaeltu" on vanha sanonta, mutta ei aina läheskään pidä tuo paikkaansa, vaan sävel voi olla yhtä hyvin iloinen kun sitä soitetaan tai lauletaan, milloin omaksi iloksi tai toisten kuultavaksi. Vallankin kun on kysymys tanssimusiikista ja onhan niitä hilpeitäkin lauluja ja säveliä muutoinkin.

Tanssimusiikista puheen ollen, jos tässä muistelisin hieman entisajan soittajia ja pelimanneja. Ennen soittajat olivat laidastaan itseoppineita ja korvakuulolta soittajia n.s. kansan soittajia, jotka itsekukin menestyivät sävelmuistinsa ja muiden taitojensa mukaan, joko hyviksi, keskinkertaisiksi tai vain talkoo ja kalena soittajiksi. Nuottia kun ei kansan soittajat osanneet lukea ja eihän niitä tanssikappaleita oltu nuottiviivoille kirjoitettukaan siihen aikaan, joten piti muistaa tarkoin mitä oli kuullut toisten soittavan ja sen mukaan "sovittaa" oma soittonsa joko enemmän tai vähemmän alkuperäisestä poikkeavaksi.

Tällaisia kansan soittajia oli paljonkin, mutta tämän kirjoittajalla ei ole kuin hyvin suppeat tiedot ja myöskin suppealta alueelta, joten tämä tekeleeni tulee olemaan puutteellinen ja hatarakin, mutta en pane pahakseni, jos joku juttuani jatkaa, oikaisee mahdolliset väärin muistamiseni ja täydentää luetteloa, että vanhat asiat tulisivat sillä tavalla taltioiduksi, onhan inhimillistä, että vuosikymmenien aikana on muisti alkanut hatastaa. Muistoissani on ensimmäisiltä vuosikymmeniltä viulunsoittajia Röykkylästä Juko Koiranen — soittaja Koiranen — Hänellä jos kellään oli askel "kevyttä kuin tanssi". Kevyttä ja helppoa. Helppoa lienee ollut soittaminenkin, koska Hän pakkasi unohtumaan soittamaan liian pitkiä kipaleita, että tanssijat väsyivät. Olletikin, jos soittaja sattui olemaan vähän viinoissaan, niin Hän saatoi nukahtaakin soittaessaan ja soittaminen kävi alitajuisesti, vaikka soittaja nukahti ja lopetti vasta sitten kun joku huomasi tönäistä pelimannin hereille. Tämä tuntuu varmasti utopistiselta monestakin, mutta tosi juttua sen sanottiin olevan, itse en vielä silloin ollut pätevä arvostelija.

Toisena sen aikaisena viuluniekkana oli Viiksanlahdesta Matti Valtonen — varvali Valtonen — Hyvin useasti he Koirasen kanssa olivat häissä soittamassa ja hieman myöhemmin Topias Kuisma yhtyi edellisten joukkoon näin muodostaen trion, ja se olikin eri komiaa kun kolme viulua oli tanssijoille tahtia antamassa. Kun nämä vanhat vetaeraanit väsyivät jatkoi Haidermaasta Arvi Koiranen perinteitä soitellen useita vuosia iltamissa ja talkootansseissa niillä seuduin.

Liekö ollut haitari ja mistä syystä hyjeksitty kun vain viulut olivat tahtia antamassa? Haitarin soittajiakin oli mm. Saviojalla oli Edvard Rämö. Hän soitteli kaksirivisellään ja oli suosittu soittaja paikkakunnalla. Melkein samaan kastiin oli luettava myös Juho Kuisma — esko-anti Juho, joka samoin kaksi-rivisellään rettuutteli pitkän aikaa sen kun haitarissa palkeet myöten antoivat. Vilakkalasta oli Albin Viskari myöskin kaksi-rivisen soittaja, ja karholasta Haikonen. Silloin ei vielä useampirivisiä tiedetty olevankaan, mutta sitten tulivat useampiriviset areenalle ja Vuokselan puolelta Komosen veljekset Nikolai ja Juho olivat hankkineet peräti viisiriviset ja niillä soittelivat Sakkolankin puolella ja olivat kuuluisia soittajia 5 rivisillään. Samoihin aikoihin myös Viskari hankki useampirivisensä ja se oli n.s. romanttinen — en tiedä mikä se sellainen oli, mutta sellaista kovasti mainostettiin Viskari antau-

ERILAISIA TERVEYS-TUOTTEITA

A. EEROLAN Terveyskauppa

Hämeenlinna

Kauppahalli p. 22 902

tuikin aivan ammattilaiseksi ja lukemattomat olivat ne häät ym sellaiset juhlat, joissa Viskarin Albert oli soittamassa. Tuntui kuin jotakin olisi ollut puuttumassa ellei Viskari ollut antamassa vauhtia lattialle menoon. Sittemmin tuli uuden ajan soittajia Kiviniemestä Tauno Tanner ja Eino Rauvala ynnä monet muut. — Olinpa unohtaa Pannusaarelta olevan heiveröisen kansakoulu tytön Elsa Ruuman, jota tuskin haitarin takaa näkyi, mutta veti säveltä "ruttupelistään" kuin vanhat tekijät ikään. Se vain oli varjopuoli kun Elsalla ei ollut mitään kulkuneuvoa, että olisi päässyt kulkemaan tarpeen vaatiessa, mutta kun joku polkupyöräilijä meni hakemaan niin hyvin kulkivat sekä soittaja kuin myös haitari pyörän päällä, kuten kerrankin kun lupautunut soittaja ei ilmaantunutkaan iltama paikalle, niin ei muuta kun poika asialle ja jo nukkumaan valmistautuva koulutyttö ruttuineen mukaan ja asia oli sillä selvä. Säveltä riitti koko illaksi.

Vielä haluaisin kelpuuttaa soittajien joukkoon huuliharpun taitajan Väinö Naskalin, joka vaikutti milloin Haidermaassa milloin Kiviniemessä tai Kirkolla. Hänellä jos kellään oli hyvä sävelmuisti, Hän kerran kuultuaan säveleen osasi soittaa sen harpullaan jokaisen kiepauksen ja mutkan ja ilmaa riitti keuhkoissa. Hän ei tosin ollut mikään rahasoittaja, mutta joskus innostui iltamissakin viulun kanssa yhteen soittamaan ja hyvin se kuului salin toisellekin laidalle. Se oli kylläkin huulille hupa, mutta näkysä näppylöille, kuten hän asian selitti.

Kerronpa tapauksen kun olimme naapurikylässä häissä kuokkavieraana ja hääväki soittajineen lähti syömään riihestä, jossa silloin tanssittiin. Väinö rupesi aikansa kuluksi soittamaan harpullaan ja kohta rupesi väkeä lappamaan riiheen kun luulivat Komosen tulleen sinne takaisin soittamaan, niin hyvin hän osasi jäljitellä 5 rivistä.

Joskus leikkisälle päälle sattuessaan hän näytti miten tämän polkan soittaa Komonen ja miten Viskari ja miten taas joku muu. Silloin kun jokainen soitti hieman omaan tyyliinsä ja hieman muuteltuna.

En muista, että jälkipolvi olisi jatkanut isänsä perinteitä, kuten Koirasen Onni, Valtosen Arvi tai Kuisman Uuno. Tiettävästi he itse kukin soittelevat omaksi ilokseen ja tarpeikseen, mutta varsinaista soittajaa ei heistä kenestäkään liene tullut.

Kansansoittajista jatkuu juttu ensi numerossa.

A. K-u

KATKO PONI

uutuus

Hetkessä ajajan kokoinen "TASKUKOKOISEKSI" TAITTUVA YLEISPYÖRÄ, joka on pikavauhtia lähtövalmis. Myös koko perheen pyörä. Sujuvakulkuinen. Onhan se aito Tunturi.

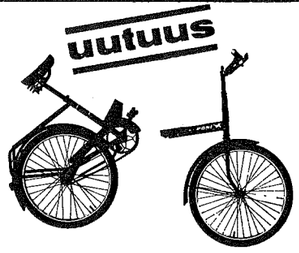

Tunturi

Lempäälän Pyörä

Väärästämäestä ja vähän muustakin

Väärämäki sijaitsi vanhalla Pietarin tiellä Mäkrän ja Petäjärven puolivälissä. Matkaa kumpaankin kylään oli n. 3 km. Vanhalle valtakunnan rajalle Raasuliin oli matkaa n. 17 mk. Raasulista kerrottiin Pietariin olleen matkaa n. 60 km. Väärämäki oli Raudun korkeimpia paikkoja, joten näköala joka suuntaan oli parhaimpia. Kylistä Orjansaaren kylä nykyi parhaiten. Hauklampi ja Saijanjoki ympäröivine niittyineen olivat kuin tarjottimella. Myös Hiitolan—Raasulin rautatie pilkotti puiden välistä. Rautatie olikin vain vajaan kilometrin päässä linnuntietä mitaten. Petäjärven puolelta ei taloja näkynyt, sillä kylä sijaitsi vähän alempana, joten se jäi metsän varjoon. Lännijärvi hienoine hiekkarantoineen oli jonkin verran näkyvissä muun osan näköpiiristä ollessa pääosaltaan mäntyvaltaista metsää ja osittain notkojen pohjissa olevaa suota. Maat olivat pääasiassa hiekkaperäisiä. Savea ei tietämäni mukaan ollut lähitienoilla muualla kuin Vesalaisen niityllä ja siihen rajoittuvalla suolla. Petäjärven puolella oli maaperä monin paikoin ruskeaa ja osittain punaistakin. Sieltähän lienee sotaa edeltäneinä vuosina kaivettu ja huuhdottu jonkin verran punamultaakin. Melkein Vääränmäen juuressa oli pieni Hauklampi. Lampi oli yltympäri ruohikkoinen ja suon reunustama. Se oli hyvin matala mutapohjainen lampi, mutta hyvin kalainen. Kalojen ravinnonsaanti oli ilmeisen hyvä, koska mm. ahvenet olivat varsin kookkaita ja lihavia. Myös ruutanat, joissa oli hieman imelähkö maku, olivat kasvaneet kilonkin painoisiksi. Haukikanta oli muutamina paikkastalvina kärsinyt "uhkusta" (hapenpuuttesta), joten niiden määrä oli huomattavasti vähentynyt. Lammesta johti kyllä Saijanjokeen kaivanto-oja, mutta se oli usein pohjaa myöten päässä. Ainoa henkireikä oli maantien puolella, jossa oli lähde ja siitä virtasi pienen pieni puro lampeen, joka oli aina sulana. Väärämäki-nimeen liittyi kiinteästi valtion metsä, jota kutsuttiin myös "Väärämäen kruununpuistoksi". Tämä metsä oli 200 ha laajuinen. Hiitolan—Raasulin rautatien valmistumiseen saakka siinä oli erittäin hyvä metsä. Sitten rautatien valmistuttua sitä alettiin järjestelmällisesti hakata siemenpuuasentoon muutamia säästöalueita lukuunottamatta. Maasto metsässä oli hyvin kumpuilevaa ja puusto pääasiassa mäntyä. Soita ei ollut kuin kolme mainitsemisen arvoista: Pienisuo, Valkealammin suo ja Huttulammin suo. Alueella oli myös neljä lampea: Pienlampi, Valkealampi, Huttulampi ja Häränsilmä. Syvin ja suurin notko, joka oli Sakkolan pitäjän rajalla oli nimeltään "Patanotko". Valtion metsä rajoittui yhdeltä suunnalta jo mainittuun Pietarin tiehen, toiselta suunnalta Sakkolan pitäjän rajaan ja kolmannelta rajalta Rautjärvi nimiseen järveen. Vain yksi sivu rajoittui yksityisten maanomistajien omistamiin metsiin. Vääränmäen juuresta erkani kärrytie, jota myöten pääsi rautulaisten omistamille Saijanjoen varressa oleville luonnoniityille. Sitä käyttivät myös metsä- ja uittomiehet. Sellaiset paikat kuin "Lutjananniemi" ja "Ryssänlaani" olivat tämän tien tuntumassa. Kun Sääksjärven myllyä ei vielä ollut Karttusen koskella, käyttivät myllymiehet sitä ahkerasti. Karttusen kosken keskivaiheilla oli nimittäin Paussun mylly ja se oli entisaikaan ainoa mylly lähitienoilla. Muistan vielä hyvin kun sanottiin, että parhaimmat tattariryynit saadaan Paussun myllyssä. Väärästämäestä Mäkrälle päin mennessä oli n. 1 km päässä "kirpitsäsavotta". Se oli paikka jossa oli savea ja siitä "leivottiin" savitiiliä, jotka poltettiin sitten niistä rakennetussa "uunissa". Tiilien teettäjänä oli kauppias Kerminen Orjasaaresta ja isäni oli työnvalvojana. Tiilen tekijöinä oli alan ammattimiehiä ja ne ammattimiehet olivat Kyyrölästä. Savi ja hiekka sotkettiin ja pehmennettiin erikoisessa hevosvetoisessa sitä varten rakennetussa "kirnussa". Valmiit tiilet myytiin sitten ympäri pitäjää. Myös hiilenpolttoa harrastettiin kysyntää vastaavasti. Kun seppiä oli vähän ei hiiliäkään tarvittu kovin paljon. Hiiliä poltettiin pääasiassa tuulenkaatopuista ja maassa olevista latvoista. Hiilipuuksi kelpasi vähän laho puukin kunhan siitä vaan kirveellä lastu lähti. Miilut olivat ns. kormumiiluja. Neljä tukevahkoa puuta kiinnitettiin toisiinsa siten, että keskelle jäi onkalo. Näiden ympärille ladottiin sitten miilun tarpeiksi varatut puut, jotka peitettiin turpeilla ja hiekalla. Maanrajaan jäettiin sitten n. 50x70 sm suuruiset "ikkunat" henkreijiksi. Miilu päällys peitettiin samalla tavalla kuin seinätkin ja tuli sytytettiin kormusta käsin. Kormun päälle pantiin tukeva pölkky, joka voitiin tarvittaessa nostaa syrjään ja lisätä sytytyspuita, jos miilu ei heti ruvennut palamaan. Miilua kurikoitiin sitten palamisen edistyessä ja sitten kun sen arvioitiin olevan "kypsä" niin tukittiin hiekalla ja turpeilla kaikki reijät, joista savua tuli ja miilu jätettiin "hautumaan". Sitten kun se oli tarpeeksi hautunut eikä savua enää pahemmin tullut miilu purettiin ja hiilet jätettiin kentälle sammumaan, josta ne sitten kannettiin sitä varten rakennettuun katokseen. Olen vain yhden miilun polttamisessa ollut mukana, mutta voin vakuuttaa että se oli mielenkiintoista työtä, joskin hieman nokista. Kun nyt valtion metsää seuraten mennään "kirpitsäsavotalta" eteenpäin niin tulee ensimmäisenä mainitsemisen arvoisena mieleeni Häränsilmä ja Häränsilmän palle. Se "silmä" oli pienen pieni lampi aivan tien vieressä. Ympärillä oli vähän suota. Sen metsänpuoleisessa reunassa kasvoi karpaloita, joita usein kävin poimimassa. Häränsilmän palle oli toisella sivulla. Se oli korkea mäki ja jyrkkä rinne. Kaksikymmentäluvun alkupuolella siitä paloi metsä. Siinä oli hyvin sankka metsä, joten "lekko" oli sen mukainen. Valtion metsää paloi silloin n. 25 ha. Se kylvettiin uudelleen männylle vellkein välit-

Jukka Niemi

Vesilahti

PÄÄMYYMÄLÄMME
ja
MYYMÄLÄAUTOMME
PALVELEVAT TEITÄ

tömästi palon jälkeen ja siinä olikin jo v. 1944 melkoisen komea nuori metsä. Paloalue, kuten tavallisesti, oli kuitenkin alkanut kasvaa melko runsaasti lehtipuita ja vaapukkapensaita. Valtion metsähän olikin kauttaaltaan viimeisinä vuosinaan vaapukanpoimijoiden "paratiisi". Tämän jälkeen olenkin päässyt selostuksessani Rautjärven rantaa ja Ruoko-ojan silalle. Siinä oli muuten se päätepaikka, jossa kolmekymmenluvulla kävin kääntymässä juoksua harjoitellessani. Siihen aikaan harjoiteltiin maantiellä ja paljain jaloin. Niiltä ajoilta on vieläkin muistona ja käytössä kymmenisen hopealusikkaa. Tässä muutamia vuosia sitten tapasin yhden kilpakumppanini Tampereella ja vaihdoimme silloin muutaman sanan näistä menneistä. Toista kovaa kaveria Ollikaisen Arvoa en ole tavannut vuosikymmeniin. Kuten aikaisemmin tuli kerrottua rajoittuu valtion metsä yhdeltä suunnalta Rautjärveen. En osaa arvioida kuinka leveä tämä sivu mahtaa olla, mutta monta poukamaa ja niemeä siinä ainakin on. Pietiäisen Paavon (myöhemmin Ville) maathan ne järven suunnalta rajoittuivat järveen. Maiden ja vesialeiden sisällä oli kuitenkin pieni saari, jonka valtio oli pidättänyt itselleen. Saarella kasvoi järeää mäntymetsää. Se oli usein hevoshakana. Ei muuta kun uitti hevosen sinne, niin se pysyi siellä kunnes kotiin haettiin. Saaren kupeessa oli pieni syvä poukama. Siitä saatiin aina juhannuksen tienoissa, jolloin olisalakan kutu, runsaasti salakkaa suolakalaksi kesäkaudeksi. Keväisin pyydettiin ja saatiin saaren rannoilta haukea, lahnaa ja särkeä. Särkeä pyydettiin merroilla, salakkaa verkoilla ja muuta kalaa rysillä. Taisi olla kolmikymmenluvun alkupuoli kun järveen tuotiin piisamirottia. Ne levisivät ja lisääntyivät nopeasti, joten verkkopyydykset alkoivat saada rottien ansiosta ylimääräisiä reikiä. Niistä kuitenkin saatiin pientä lisäansiotakin nahkojen kysynnän lisääntyessä. Rautjärvi ei minun muistini mukaan ollut erikoisen kalarikas. Oliko syynä ravinnon puute vai tukin uitto. Tukkien kuljetus järvellä olikin melkoisen laajaa. Kun järvi oli kauttaaltaan metsien ympäröimä oli luonnollista, että kaikki sahapuutavara ajettiin järven rantaan ja uitettiin keväällä lautoissa Ruoko-ojan suuhun josta se sitten tönittiin miesvoimalla Saijanjokeen ja sitten sen ja vähän Vuoksen vesiä seilattuaan päättyi Pölläkkälään jalostettaviksi laudoiksi ja lankuiksi. Kun nyt näinä päivinä, kun minä naputtelen muistojani paperille, tulee kuluneeksi 50 vuotta siitä kun Raudussa alkoi tämän vuosisadan ensimmäinen "sotasavotta", palaan vielä hetkeksi näihinkin muistoihin ja kuulemiin. Se oli kirkas talvinen päivä kun Raudun aseman suunnasta alkoi kuulua vilkasta "pyssytystä". Muistelen nähneeni silloin yhden lentokoneenkin. Maantiellä oli tavallista vilkkaampi liikenne. Naapurikylän mies poikkesi tupaan hoilaten ovella jotakin siiten tapaan, että onko talossa punikkeja vai lahtareita. En muista mitä siihen vastattiin, mutta neuvottelun seurauksena oli, että äitini ja minä jouduttiin lähtemään "sottaa karkuun". Meidät vietiin Hovinkylään Ollinuoran taloon ja siellä me sitten olimme sodan loppuun saakka. Savotta loppui siinä kevään korvissa. Rajantakaa tulleet painuivat sinne, mistä olivat tulleetkin. Raja kyllä oli kuulemma suljettu jo edellisenä vuonna, mutta se ei ilmeisesti estänyt kulkua. Näin oli sota Raudussa päättynyt ja ihmiset pääsivät koteihinsa paikkaamaan sodan jälkiä sekä kylvämään ja kyntämään tai pitäisikö sanoa päinvastoin.

Kuolleita

Helena Pitkänen os. Leppänen, syntynyt 1. 3. 1890 Sakkolan Haparaisissa, kuoli 15. 2. 1970 Imatralla. Ollut Sakkolassa mukana Martta- ja Lottatyössä. Kotipaikka Sakkolassa Karhola. Sodan jälkeen asunut Tainiokosken Vanhustentalossa.

Emilia Vanhanen os. Kiuru, synt. Sakkolassa 12. 1. 1970, kuoli Helsingissä 5. 2. 1970.

Valter Airasvirta syntyi 17. 6. 1904 Metsäpistin Kirvesmäellä, kuoli 20. 2. 197 0Vesilahden Narvassa. Hän oli lämmittäjänä ja konemestarina Suvannon laivoissa, kunnes pääsi konemestariksi S J R:n voima-asemalle Käkisalmeen. Eläkkeelle siirryttyään hän asui Vesilahden Narvassa.

Matti Luukko syntynyt Sakkolan Petäjärvellä. Kuoli Keski-Suomessa viime kuussa n. 70 vuotiaana. Harjoitti ammattimaista kuormaautoliikettä jo 1920 luvulta saakka.

Emäntä Hanna Naskali syntynyt 1. 10. 1891 Raudussa, kuoli 15. 3. 1970 Imatralla. Hän oli Salamon Naskalin puoliso Sakkolan kk:ta.

Armas Suokas synt. 28. 3. 1913 Sakkolan Kiviniemessä, kuoli 9. 12. 1969 Torontossa Canadassa.

Rouva Amanda Palomäki os. Rämö synt. 27. 7. 1904 Sakkolan Kiviniemen Saviojalla, kuoli 6. 4. 1970 Toijalassa.

Hilma Siviä Sipiläinen, syntynyt 11. 5. 1903 Sakkolassa, kuoli 9. 1. 1970 auto-onnettomuudessa saamiinsa vammoihin Tampereen Keskussairaalassa.

Aune Sikiö, synt. Sakkolan Ojaniemessä, kuoli vuoden vaihtuessa Jyväskylän msk Tikkakoskella n. 80 vuotiaana. Haudattiin Jyväskylän msk hautausmaalla tammikuun 10. päivänä 1970. Muistotilaisuus Tikkakosken seurakuntasalissa.

Lyydia Naumanen os. Korkka, syntynyt 16. 2. 1902 Sakkolan Arkuntanhuan Rajamäellä, kuoli 20. 2. 1970 Liperissä.

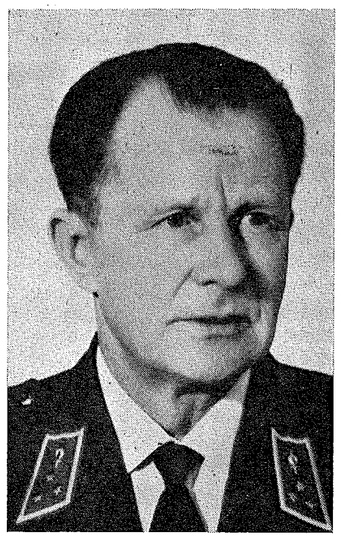

Sotilasteknikko Soini Karjalainen syntyi mv:n poikana 11. 5. 1912 Sakkolan Lapinlahdessa, kuoli 12. 2. 1970 Jyväskylässä.

Hän osallistui jo Lapinlahdessa innokkaasti Ns- ja urheilutoimintaan, toimien Ns pj v. 1930—35, jolloin etenkin urheilun harrastus oli hyvinkin vilkasta.

V. 1940 hän pestautui puolustusvoimien palvelukseen, palvellen viestialiupseerina 6 Prikaatissa, ase- ja a-tarvikealiupseerina J R 27 ja J R 6:ssa. Sodan jälkeen hän oli vääpelinä J R 1:ssä, asem. Sotateknillisessä varikossa, asetekn. ja sotilasteknikkona Asevarikko 4:ssä.

Talvisodassa hän oli mukana Karjalan Kannaksella. Jatkosodassa osallistui taisteluihin Miettilästä Antrean ja Pölläkkälän kautta Rajajoelle. Puolustustaisteluissa hän oli mukana Lempaalassa ja Lumisuon maastossa sekä Pohjois-Suomen taisteluissa 1944—45. Soini Karjalainen oli lehtemme ahkera asiamies ja kirjoitusavustaja. Meillä oli suunniteltu edelleenkin kirjoitusten aiheita, S-Seudun sisällön rikastuttamiseksi, olimme asiasta keskustelleet ja olleet kirjeenvaihdossa, kohtalo määräsi toisin, valitettavasti.

Lempi Hirvosen muistolle

Lempi ystävämme, olet siirtynyt ajan rajan toiselle puolelle, miten äärettömästi Sinua kaipaammekaan.

Kotisi oli aina avoin kaikille ja aina oli vieras tervetullut, hymyssä suin tulit ovelle toivottamaan tervetulleeksi. Olit hyvin vieraanvarainen, aina oli jotain tarjottavaa, olit aivan loukkaantunut, jos et saanut tarjota.

Miten monta kertaa ehdimmekään kanssasi kulkea ja vaihtaa ajatuksia. Sanoit aina suoraan mielipiteesi kaikista asioista. Olimme tyttökavereita jo lapsesta alkaen, kun Ojaniemessä aloitimme kiertokoulun, oliko se Luostarisella vai Kupanalla, en enää muista. Olimme silloin noin 8 vuotiaita.

Opettaja Katri Riikonen opetti meitä muutenkin ja ennen kaikkea laulamaan. Siionin Kannel oli hänen mieluisin laulukirjansa, lauloimme usein jälkeenpäin hänen opettamiaan lauluja. Sinulla oli kaunis ja selvä laulunääni ja hyvä nuottikorva. Laulu kuului aina sinun ohjelmiisi, töitäsi tehdessä laulelit, ahkerat kätesi eivät koskaan olleet jouten. Kun Usko poikasi soitteli kitaraa, hyräilit usein mukana ja kun Usko soitti lempikappaleeksi "Äiti pien" — ei onnellasi ollut rajoja.

Usko poikasi, Sinun ainoasi oli tietysti kaikki kaikessa ,miten suurella työllä ja vaivojasi valittamatta hänen koulunkäyntiään ja harrastuksiaan kannustit. Muistan elävästi sen ajan kun Usko sai valkolakin, miten kirkkaasti silmäsi loistivat, suuri toiveesi oli toteutunut.

Lapsuutemme ja varhaisnuoruutemme kuljimme samoilla tantereilla. Sitten tiemme erosivat n. 10 vuodeksi, sitten taas kohtalo johdatti meidät lähelle toisiamme. Kävimme usein toistemme luona. Marttatyö, Diakonia ja Punaisen Ristin kerhot olivat lähellä sydäntäsi, samoin omat sukulaiset ja erikoisesti kummilapsesi.

Suuri on se sukulaisten ja ystävien joukko joka jäi Sinua kiitollisena kaipamaan.

EL

Lempi Maria Hirvonen os. Naskali, synt. 24. 6. 1906 Sakkolan Ojaniemessä, kuoli 4. 3. 1970 Helsingissä Kivelän sairaalassa pitkällisen sairauden murtamana. Siunattiin krematorion kappelissa 17. 3. 1970. Hän oli lehtemme uuttera asiamies.

Vihittyjä

Avioliittoon vihitty 20. 12. 1969 Helsingissä Ulla-Maija Tirkkonen ja Jouko Juhani Kallonen, isä Urho Kallonen Sakkolai Keljasta.

Avioliittoon vihittiin tapaninpäivänä Mikkelissä Helena Levonen ja Tapio Karppanen. Eka Karppasen esikoinen.

Avioliittoon vihittiin Helsingissä Kallion kirkossa pääsiäisaattona varatuomari Guy Rosqvist ja neiti Tuula Karppanen, ryökkyläisen Eka Karppasen tytär.

Helsingissä vihittiin 19. 12. 1969 merkonomi Margit Sohkanen ja arkkitehti Ilkka Karppanen. Sulhasen isä Aapo Karppanen Sakkolan Röykkylästä.

VUOSIA TÄYTTÄNEITÄ

80 VUOTTA täytti 8. 2. 1970 mv. Mati Tenkanen Forssassa. Hän on synt. Sakkolan Karholassa.

80 VUOTTA täytti 2. 2. 1970 Maria Käppi Toijalassa. Hän on Kiviniemeläisiä, synt. Juvalta. Vanhuuden päiviä hän viettää tyttärensä luona.

80 VUOTTA täytti 23. 2. 1970 Matti Laulajainen Vilppulan Kolhossa. Hän on synt. Kiviniemessä, jossa eli parhaat nuoruus- ja miehuusvuotensa, aina talvisotaan saakka. Sodan päätyttyä hän siirtyi Kolho-yhtiön palvelukseen aina eläkkeelle siirtymiseensä saakka. Matti Laulajainen tunnettiin nuoruudessa kilpahiihtäjänä. Kiviniemen Ns puheenjohtajana ja johtokunnan jäsenenä hän oli useita vuosia, oli mukana myös näytelmätoiminnassa. Kiviniemen Ns, entiset naapurit ja ystävät toivotamme Onnea ja Menestystä pirteälle 80-vuotiaalle.

80 VUOTTA täytti 14. 4. 1970 emäntä Maria Loviisa Pitkänen os. Sander Huhtamossa. Hän on syntynyt Sakkolan Karholassa.

80 VUOTTA täytti 20. 4. 1970 emäntä Eeva Karvanen os. Uosukainen. Hän on kotoisin Sakkolan Keljasta.

75 VUOTTA täytti 7. 4. Maria Hyyrynen os. Tuokko Toijalassa. Hän on Kiviniemeläisiä ja asuu nykyisin poikansa luona.

75 VUOTTA täytti 26. 4. 1970 konduktööri Juho Pitkänen Toijalassa. Hän on syntynyt Sakkolassa.

Valvottu punnitus ja luokittelu takaavat teille teuraistanne parhaan ruhohinnan

Erkki Kujala, Vaskivesi, puh. 56 941
Mauno Kinnunen, Virrat, puh. 5285
Viljo Nieminen, Ruovesi, puh. 2335
Ilkka Lähteinen, Ylä-Vääri, puh. 6719
Eino Verkkoniemi, Orivesi, puh. 2185
Unto Ylä-Mononen, Orivesi, puh. 2130
Aulis Jussila, Eräjärvi, puh. 6178
Arvi Smolander, Huutijärvi, puh. 71 477
Tauno Ryynänen, Sahalahti, puh. 73 168
Pertti Koskinen,
Pauli Ali-Myllymaa, Kulju, Lempäälä, puh. 76 164
Mikko Närkki, Toijala, puh. 21 581
Mauno Virtanen, Narva, puh. 77 810
Heikki Nikkilä ,Tottijärvi, puh. 14 052
Aarni Lainiala, Ikaalinen, puh. 6238
Aaro Lainiala, Hämeenkyrö, puh. 15 190
Raine Tikkanen, Mouhijärvi, puh. 8874
Kauko Majamäki, Komi, puh. 82 170
Veikko Heinisuo, Ylöjärvi, puh. 80 112

Syö syö veljeni syö
Burger
Burger-makkaraa syö

HOT

MAASEUTUVÄKI

Viisi palveluvalmista konttoriamme: Lempäälässä, Viialassa, Kuljussa, Sääksjärvellä ja Säijässä ovat käytettävissänne varoja sijoittaessanne, edullisesti, myöskin tarvittaessanne luottoa tarpeisiinne.

Kääntykää luottamuksellisesti puoleemme kaikissa raha-asioissanne.

OTA SÄÄSTÖKASSA

Lempäälän-Viialan Osuuspankki

70 VUOTTA täytti 16. 2. 1970 rouva Amalia Kaasalainen os. Roininen Lempäälässä. Hän on syntynyt Sakkolan Pannusaaressa ja v. 1945 lähtien asunut Lempäälän Nurmella, jossa hän monipuolisena ja taitavana talousihmisenä vieläkin jaksaa uurastaa maatilatalouden parissa.

70 VUOTTA täytti 4. 4. 1970 emäntä Iida Pitkänen os. Honkanen Huhtamossa. Hän on kotoisin Sakkolan Karholasta.

65 VUOTTA täytti 15. 2. 1970 rva Hilja Kostiainen os. Roininen Tampereella. Hän on syntynyt Sakkolan Pannunsaaressa ja vuodesta 1945 lähtien asunut Lempäälässä ja Tampereella. Lähes 20 vuoden ajan on hän ollut Tampella oy:n palveluksessa, josta hän jää eläkkeelle ja siirtyy viettämään vanhuuden päiviä Lempäälän Nurmelle.

60 VUOTTA täytti 22. 2. 1970 maalarimest. Urho Räikkönen Tampereella. Hän on Kiviniemeläisiä, vapaa-ajan harrastuksiin kuuluu urheilukilpailujen, pallopelien ja ravikilpailujen seuraaminen, teatterinäytännöt ym. juhlat. Merkkipäivänsä hän lienee viettänyt Kanarian saarilla? Onnittelemme. H U.

60 VUOTTA täytti 14. 3. 1970 mv. Aukusti Kallonen Vesilahden Toivolassa. Hän on synt. Sakkolan Petäjärvellä. Täällä hän osallistui Sk-toimintaan. On sotaveteraani, osallistuen jatkosodassa taisteluihin JR 23 mukana Syvärin rintaman suunnalla. Sotavuosien jälkeen hän on viljellyt omistamaansa maatilaa Vesilahdessa.

60 VUOTTA täytti 18. 3. 1970 sot. mest. evp. Juho Haapasaari Tampereella. Hän on synytynyt Metsäpirtissä. On ollut v. 1965 Suomi-Salaman vakuutustarkastajana Tampereella.

60 VUOTTA 23. 4. 1970 emäntä Helmi Kurikka Tottijärven Joenpohjassa. Hän on synt. Sakkolan Luprikkalassa. Elämäntehtävänään hän on uurastanut äitinä ja perheenemäntänä, ollen edelleenkin mukana kaikissa talousaskareissa. Kankaankudonta on hänen harrasteenaan vapaa-aikoina.

50 VUOTTA täytti 28. 2. 1970 rva Siiri Siivonen os. Naskali Valkeakoskella. Hän on synt. Sakkolan Saviojalla. Heidän omistuksessaan ja hoidossaan on nyt kauppapuutarha Valkeakoskella.

50 VUOTTA täytti 1. 3. 1970 emäntä Helmi Luukkanen os. Naskali Tyrvään Pohjolanjärvellä. Hän on synt. Sakkolan Arkuntanhuan Loposenmäellä. Hän avioitui jatkosodan aikana Vpl Pyhäjärvelle, josta alkaen on ahertanut perheensä parissa. Hän on ollut nuoruudessaan innostunut urheiluun, ollen pitäjän parhaita tyttöurheilijoita.

50 VUOTTA täytti 1. 4. 1970 emäntä Inkeri Sundvall os. Karvanen Vesilahdessa. Hän on syntynyt Sakkolan Petäjärvellä. Solmi avioliiton jatkosodan aikana ja on siitä saakka asunut Vesilahdessa. Osallistuu miehensä kanssa suurehkon mehiläistarhan hoitoon.

◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

Lisensiaatin tutkinto

Turun Yliopistossa on filosofian lisensiaatin tutkinnon suorittanut Lauri Olavi Saretsalo Turusta, äiti Hilja Saretsalo os. Karppanen Sakkolan Riiskasta, isä Aleksanteri Saretsalo († -61) Sakkolan Valkjärveltä.

◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

Vel-Mat p-le on kaatant kuhilaat — kiroili Antti aamulla kun ukkosmyrsky oli kuhilaat kaatanut. Tuuli ne kaatoi — selvittivät naapurit. Kuule sie ukko! ko mie kerra kuhilaan tien niisil ei minkään moinen Jumalanilma maha mittiä. Kyl se on olt mei-Matti.

Elämä on taistelua — sanoi muolaan tyttö kun . . .

◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

Punkalaitumen Karjalaiset ry vuosikokous

Punkalaitumen Karjalaiset ry vuosikokous pidettiin 22. 2. 1970 Mikko Korkan talossa Kanniston kylässä. Kokouksen avasi ja sen pj toimi Albert Nihti, sihteerinä Toivo Ukkonen.

Kokouksen alussa kunnioitettiin hetken hiljaisuudella seuran pitkäaikaisen sihteerin Juho Kuparisen muistoa. Vuosikertomus ja tilit v 1969 hyväksyttiin ja tilivelvollisille myönnettiin vastuuvapaus. Vuosikertomuksessa todetaan, että merkittävin tapahtuma toimintavuotena oli evakkotaipaleen 30-vuotismuistojuhlan järjestäminen. Johtokunnan erovuoroiset jäsenet Reino Pitkänen, Jouko Tatti ja Toivo Ukkonen valittiin uudelleen, sekä uutena jäsenenä Eino Kuisma. Seuran pj tuli edelleen Albert Nihti, vpj Mikko Korkka, rahastonh. Reino Pitkänen ja sihteeriksi Toivo Ukkonen. Jäsenmaksuksi hyväksyttiin 1 mk jäseneltä. Jäsenkerääjiksi tulivat nimitetyksi Väinö Saksanen, Jonne Ollikainen, Viljam Rastas, Toivo Seppä, Eino Häkli, Alpo Söder, Mikko Korkka, Alpo Kuparinen, Soini Patja, Viljam Pylkäs, Viljo Nalli ja Jouko Pulakka. Tämän vuoden toiminta suunnitelmaan otettiin osallistuminen Karjala Liiton järjestämään piirakantekokilpailuun. Eri toimikuntien kokoonpano säilyi ennallaan. Hyväksyttiin seuran uudet säännöt esitettyjen mallisääntöjen mukaisina. Seuran ilmoituqset julkaistaan Punkalaitumen Sanomissa, sekä tarvittaessa Suvannon Seudussa ja Karjalassa.

Helsingin Sakkola-Seuran vuosikokous

Sakkola-Seuran vuosikokous pidettiin Helsingissä Pauligin huvilassa tiistaina maaliskuun 10 päivänä 1970. Seuran vpj. Juhani Laamasen tervehdyspuheen jälkeen kunnioitettiin hetken hiljaisuudella viime vuoden aikana poisnukkuneiden seuran ystävien ja jäsenten Albert Laamasen ja Matti Naskalin sekä Aaro Laamasen ja Lempi Hirvosen muistoa.

Reino Söderin johtaessa puhetta käsiteltiin esillä olevat asiat. Johtokuntaan valittiin uudelleen Urho Kallonen, Elsa Kuusisaari ja Kerttu Pitkänen sekä varajäseniksi Elsa Aarnio, Juhani Laamanen ja Leena Mattila. Puheenjohtajana jatkaa Tyyne-Kerttu Virkki, vpj. Janne Loponen, siht. Leena Mattila, varainhoit. Elsa Kuusisaari, emäntänä Helli Naskali, isäntänä Reino Söder, lisäksi kuuluvat johtokuntaan Hellevi Kuuppo ja Eka Karppanen.

Alkaneen vuoden toimintasuunnitelmasta, jonka tähtäyksenä on karjalaisen tapakulttuurin säilyttäminen, mainittakoon: kiisselijuhlat toukokuussa, tarinailta — piirakan merkeissä — syyskuussa ja kirkkojuhla lokakuussa. Suvanto Säätiön järjestämää valokuvien keräystä selosti maist. Eero Naskali (Jalmarinpoika Haidermaasta) Kansallismuseosta ja päätettiin mennä joukolla kevään kuluessa Kansallismuseoon.

Rva Liisa Kiesiläinen toi Huhtamon Karjalaisten tervehdyksen.

Virallisen ohjelman jälkeen ilta kului rattoisasti karjalaiseen tapaan maukkaitten piirakkakahvien, yhteislaulun, A. Aavan runojen ja vanhojen sakkolaisten valokuvien katselemisen merkeissä. Reippaaseen yhteislauluun loppunut ilta päättyi ikään kuin kesken, tarinaa olisi riittänyt vielä pitkälti jokaisella.

Pirkkalan Karjalaiset

kokoontuivat Olli Laamasella 9. 2. 1970 pitämään vuosikokoustaan. Arvi Mansikka toivotti tilaisuuteen saapuneet tervetulleiksi. Vuoden aikana tästä ajasta pois menneiden seuranjäsenien muistoa kunnioitettiin hetken hiljaisella hetkellä. Kokouksen avaaja valittiin myös johtamaan puhetta sihteeriksi Airi Mansikka sekä pöytäkirjan tarkastajiksi Kerttu Kekkonen ja Matti Niippa. Toimintakertomus ja tilit hyväksyttiin. Erovuoroiset johtokunnan jäsenet Arvi Mansikka ja Eino Laamanen valittiin uudelleen samoin varajäsen Anna Kilpi. Ravintolatoimikuntaan valittiin pääemännäksi Lempi Laamanen. Liiton ja piirin kokouksissa edustaa seuraa pj Arvi Mansikka ja sihteeri rahastonhoitaja Airi Mansikka, lisäksi piirissä Olli Laamanen. Tilintarkastajiksi Tellervo Lius ja Mikko Suuripää, varalle Soile ja Olavi Pyykkö. Liiton 30-vuotisjuhlaan päätettiin tehdä retki linja-autolla.

Suvanto Säätiön valtuuskunnan vuosikokous

Suvanto Säätiön valtuuskunta ja hallitus kokoontuivat vuosikokouksiin 13 päivänä maaliskuuta 1970 Lempäälässä Neljän Pilarin kokoushuoneessa.

Valtuuskunnan kokouksen avasi pj. Matti Niippa, kokouksen yksimielisen päätöksen mukaan hän jatkaa edelleen valtuuskunnan pj:na, vpj:na samoin Uuno Pulakka, sihteerinä Helmi Uosukainen. Hallitusta johtaa edelleen Yrjö Raaska.

Hallituksen käsittelemät ja valtuuskunnalle esitetyt asiat joutuivat siellä vilkaan keskustelun kohteeksi. Päätetiin mm. seuraavista asioista:

Hyväksyttiin v. 1969 toimintakertomus sekä Säätiön että Suvannon Seudun tilit ja myönnettiin vastuuvapaus tilintekijöille.

Tilintarkastajiksi vuodelle 1970 valittiin seuraavat: Meeri Männikkö varalta Toivo Männikkö, Nikolai Suikkanen varalta Eemil Kuisma, Tauno Kinnunen varalta Viktor Ryyppö.

Opintorahaa v. 1970 myönnettiin 23 yliopistossa opiskelevalle, 27 luokiulukkalaiselle, 25 ammattikoululaiselle ja 14 erilaisissa opistoissa opiskelevalle Sakkolais-sukuiselle nuorelle. Apurahan ylärajana on edelleen 250 mk koko opiskelun ajan huomioiden. Lisäksi myönnettiin "opintoavustus" EteläKarjalan Nuorisoseurojen Liitolle ja Helsingin ja Keski-Suomen Sakkola Seuroille sekä tuettiin Suvannon Seudun taloutta entisten vuosien tapaan. Myös Karjalan Liitolle menevä jäsenmaksu maksetaan.

Helsingin Karjala Talo oy osakkeita päätettin ostaa kaksi osaketta.

Koska Sakkola viirit ovat loppuneet annettiin hallitukselle valtuus heti painattaa tarpeellinen määrä viirejä sekä Suvanto Säätiön käyttöön että yleiseen myyntiin.

Sakkola Pitäjäjuhlien järjestäminen myönnettiin v. 1971 Helsingin Sakkola Seuralle, varalta mainittiin Ruovesi.

Kokouksen väliajalla luovutettiin, luovuttajina Sirkka Huuska ja Yrjö Raaska, seuraaville Suvanto Säätiön luottamushenkilöille

Lempäälän Karjalaisten vuosikokous

Lempäälän Karjalaisten vuosikokous pidettiin Lempäälässä Osuuspankin kerhohuoneessa. Kokouksen avasi ja puheenjohtajana toimi Arvi Pääkkönen sihteerinä Hannes Henttonen. Pöytäkirjan tarkastivat Emma Ollikainen ja Tauno Koiranen.

Seuran toiminta on ollut vilkasta, mm. 16 illanviettoa, käyty Lapin majalla ja teatterissa. Tilit esitti rahastonhoitaja Esko Kallonen, tileistä myönnettiin tili- ja vastuuvapaus.

Seuran pj jatkaa edelleen Arvi Pääkkönen varalta Annikki Soini, johtokuntaan lisäksi Elli Pulakka, Jouko Karanko ja Hannes Henttonen. Tilit tarkastaa v. 1970 Ananies Pellinen ja Jalmari Naskali. Karjala Liiton kokouksissa edustaa Nikolai Suikkanen, varalta Tauno Koiranen. Piirin kokousedustjina ovat Emma Koiranen ja Hilkka ja Heikki Ristilä.

Toimintasuunnitelmaan on otettu erikoisesti osallistuminen Karjalan Liiton 30-vuotisjuhliin Helsingissä, kesäkuussa 1970 jonne karjaltiset kokoontuvat suurin joukoin kautta maan.

Karjalaisen Siirtoväen Muistomitali: Helmi Uosukainen, Kirsti Suokas, Matti Niippa, Joonas Laurila, Uuno Pulakka, Väinö Viskari, Jalmari Naskali, Toivo Ukkonen, Aimo Kuisma, Eero Kurikka, Tauno Huuska, Olli Laamanen, Tauno Koiranen, Esko Kallonen ja Viljo Purontaa.

Vesilahden Karjalaisten vuosikokous

Vesilahden Karjalaiset kokoontuivat vuosikokoukseensa 19 päivänä maaliskuuta kuluvaa vuotta Mantereen Raaskalle. Kokouksessa oli läsnä yli 30 osanottajaa joille talon puolesta tarjottiin pöydän antamia kahteen eri "löysiin".

Kokouksen avasi seuran pitkäaikainen pj. Yrjö Raaska ja kokouksen pj toimi Viljo Kurikka, sihteerinä Viktor Ryyppö. Pöytäkirjan tarkastivat Hilja Ryyppö, ja Asta Valkonen. Kuultiin toimintakertomus viime vuodelta jonka mukaan toiminta on ollut monitahoista ja suhteellisen vilkasta. Toimintakertomus ja v. 1969 tilit hyväksyttiin. Seuran johtokuntaan valittiin edelleen Viljo Kurikka, Viktor Ryyppö ja Eino Terräväinen, sekä varajäseniksi Heikki Hatakka ja Kauko Virolainen. Urheilutoimikunta jäi kokoonpanoltaan ennalleen kokoonkutsujana Kauko Virolainen. Kuluvan vuoden tilintarkastajiksi valittiin Emma ja Mikael Hyytiäinen sekä varalle Senja ja Nestori Miikkulainen. Edustajiksi Karjalan Liiton kokouksiin tulivat Kerttu Virolainen ja Jaakko Valkonen. Tampereen piirin kokouksissa on edustajina Terttu Kurika, Kauko Virolainen ja Soini Kurikka. Tampereen piirin naisjaostoon nimettiin edelleen Laina Nuora, Kerttu Virolainen ja Anna Raaska.

Seuran johtokunta kehoittaa kaikkia Vesilahden karjalaisia runsaslukuisesti osallistumaan Karjalan Liiton 30-vuotis Suurjuhliin, historialliseen kulkueeseen samalla, Helsingissä viikkoa ennen juhannusta. Seura osallistuu matkakustannuksiin linja-autokuljetuksena tapahtuvaan retkeen. Sitovat paikkatilaukset hyvissä ajoin seuran johtokunnan jäsenille!

Sakkolainen oli pitopöydässä hattu päässä ja rovasti kovisteli päätä paljaaksi. Ukko murahti:

— Pappi tienaa paljai päi ja syökyö paljai päi. Mie tien työtä hattu piäs ja syönki hattu piäs!

Keski-Suomen Sakkola-seuran toimintaa

Viime vuoden seuramme toiminminnassa on ollut sikäli ikävää, kun kaksi seuramme johtokunnan jäsentä on kuoleman kautta jättänyt seuramme, nimittäin Eino Nerho ja Soini Karjalainen.

Tämän vuoden toimintasuunnitelmaan on sisällytetty huomattavan paljon ohjelmaa, osallistuminen Liittojuhliin Helsingissä, Pitäjäjuhliin Orivedellä, Kirkkojuhlaan Pyhäinpäivänä Jyväskylässä, johon on toivomus saada sakkolalaisia pappeja puhumaan, sekä pikkujoulu Jyväskylässä pyhäjärveläisten kanssa.

Sakkolalaisten kotiseuroja, joista ensiksi on 31. 5. -70 klo 15 seurat op. Roinisella, Vellamonkatu 4 A 6.

Syys- joulukuun aikana pidettävällä kirjanpitokurssilla, jossa myös tutustutaan kerrostaloon ja isännöitsijän toimintaan. Kurssi on sakkolalaisille edullinen kurssimaksuun nähden.

Asiasta innostuneita pyydetään ottamaan yhteys allaoleviin osoitteisiin, joista saa lähempiä tietoja. Kurssipaikka on Jyväskylä.

Puheenjohtaja, op. Aarne Roininen, Vellamonkatu 4 A 6. Puh. 15902.

Rahastonhoitaja Helvi Ryökäs, Kinkomaa. Puh. 30314.

Sihteeri Arvi Nuora, Vainionkatu 9, Jyväskylä, puh. 10087.

Rakkauve kipinöi

Mie en uo mikkeä teräväpäine poika, mut muist miul on hyvä ku almanaka tekijäl. Mie neäs muista viel senki illa ku eilise päivä, jolloi myö oltii noapuri Oapo kans yhes tuol Keksilä kylä palokunnatalol niis viije marka tanssilois. Sillo ol se Rytköse puolmukava poika huolehtimas siit musiikkipuolest. Mut millo toas heä ei nii jaksant, nii sit Vetuka iso, olutmahane poika astu remmii ja vetel sil rytylleä aika syvämie käypii sävelii. Joka tapaukses ol asja nii, et eäntä pit sinä iltan riitteää keskeytymättä. — Erikoisest se ilta ol siin suhties merkilline, et noapuri Oapo rupes tuntemoa syväme pohjas jottai outuo tuskoaa. Heä ei osant ensiks oikei erroittaa, et mitä tautii se ol, mut sit ku heä ol soant yhe voalija verise ja pehmijä tuntuse tyttölapse pyöritetyks haikijas valssi sävelis, nii sillo vast heä äkkäs sen tauvi loavu. Heä tulki siit paikal hoastamoa miul kun omal veljelje, et se äskene tuska olki rakkautta. Mie oli nyt vähä ymmäl, sil mie en viel sillo nii nuoren ymmärtnät, et mitä se sellane taut ku rakkaus oikei ol. Mie tulinki hyvi utelioaks ja aloin siit hetkest tarkast seurata Oopa rakkaus-sairautta, ku se miu mielestäi ol jottai erikoista.

Nii sitä sit Oapo jatko sama tytö hypittämistä melkei joka rallil, mut millo heä enneä ei nii jaksant, nii sit hyö männiit puhvetipuolel juomaa punasta limonoatii. Männiit hyö kerra ulkonki käymeä, mut siint mie en tiije, mitä hyö siel juoniet. Sen mie voa paikal huomasin, et silla ulkont tultua Oapo ol vast sairoa näköne, heä ol iha kalma kalpia. Suoroaa peätä heä tulki miu luoksei ja sano, et nyt myö männeä Jenny kans kottii. Jos sie tahot, nii tule voa peräs. Siit mie kiiti Oapuo kovast, ku heä ol nii mukava kaver, et pyys minnuuki kottii sammoa tietä vaik vähä peräs.

Luonto ol sinä yön ihmie sorja. Ei satant, ei tuult eikä muutekoa kuulunt mitteä suurempoa elämää. Yks mikä tek sillo mielestäi outuo, ol taivoa lael levijäst hymmyilevä kuu sil se tek luomakunna liija valosaks. Jenny ja Oopo ei erikoisest näyttäniet sitä oatteleva, voa hyö männiit siin tiepuoles hyvi lähekkäi ja välittämättä kesteä vastaatulijast. Olpa hei molempii peäki kallistunt hervakoa tuntusest toisija vastoa. Mut se ol voa ihmielistä, ku heil ei olt mitteä hoastämista keskeneä, vaik paljo sekavoa tunnetta tuntuki risteilevä kummanki peäs. Siin se par kilometrii männä hutkaht oikei näpsäst, kun hyö olliit jo Jenny koton, joka ol pien, punane talo näti koiviko keskel. Teä ei nyt kuitenkoa tarjont heil sulosta lämminteä, voa väsähtännein ol hei istuttava kuisti al oleval nojapenkil, joho kuu nii somast levitti hämäreä valuo. — Pitkäaikane ja harras hiljaisuus tuntu jollai taval vaikuttava nyt hei kummaki syvämie, sil se tuntu lyövä tavallista kiihkeämmäs tempos ja hei molempii silmät säteil jottai uutta ja outuo. — Oapo ei jaksant enneä olla vait, voa syväme kyllyyvest heä toi julk hellä tuntiensa. Jenny kulta, katsoha tuota kuuta kui se on nätti... mut sie uot vieläki nätimp. Siks nie nyt tahtosinki laskii syvämei siu jalkoje juurie ja kertuo siul oikei hyvveä. Nyt Oapo vei se turpas etemmäks, äläkä tuollasii hoasta, sil mie en uo mikkeä narrattava tyttö. Oapuo kosk nuo Jenny sanat nii kovast, etä heä paikal nous siit ylös ja tauvail katkonaisel eänel, et nyt mie lähen kottii ja sie soat kyl minnuu uottaa. Astuessoa portist moantiel, nous Oapo silmii oikei vuoloat kyyneliet.

Mite sit tarina jatkuu, nii siit mie kerro seuroaval kerral.

Samuli

◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

Talvista nuoskaa ja köyhän kostia ei pitkältä piisaa.

Sergei ja Helena

Sergei Volkoff oli harjaukko, semmoinen kulkukauppias, möi taloissa harjaa, kampaa, rihmarullaa, neuloja linkkuveitsiä ja lettinauhaa. Oli tullut aikanaan Venäjän puolelta ja Röykkylään tullessaan iskenyt silmänsä Helenaan ja kuinka kävikään — ennen pitkään asettui puusniekaksi Helenan kotiin (jos nyt harjaukon asettamisesta voidaan puhua) Mutta miksi Helenasta ei voitaisi haastella? Vaikka siitä kun hän meni yksin kuulutusta hakemaan, mutta ei muistanut tulevan ukkonsa sukunimeä. Kyllä hän Sergein muisti, mutta ei muuta. Pappi, lienee ollut Vikman luettelemaan venäläisiä

◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

A ol enne: oma sika, oma papu, oma kattia, nyt ei uo mittiä — päivitteli Sakkolan ukko evakkoreissulla.

◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

Kotirantani

Syntymäkotini sijaitsi Petäjärven rantatöyräällä, mielestäni kaunein ja parhain paikka, leikkipaikoistani lapsena ollessani:

Aamuin aurinkosäteet kimalteli järven tyynessä pinnassa, katsoin järvelle, jo oli ehtinyt joku kalamies katsomaan verkkojaan. Miten lie olleet kalapaikat jaettu? Meidän kotirannan lähellä oli 6 ruuhta, veneitä ei yhtään. Lienee ruuhet vedetty mihin kenellekin parhain oli, ja rannalle kyhätty verkon kuivatustelineet. Ainut venelato oli uimarannassa, sitä sanottii Nuora-Pietarin veneladoksi.

Vastarannalla näkyi entinen Petäjärven hovi johon 1920 luvulla perustettiin emäntäkoulu. Tässä koulussa moni nuori nainen sai korkeatasoista opetusta emännän vaativaan ammattiin.

Meillä oli rantaa n. puolikm, lisäksi kaislikko lahti, rauhaisa paikka sorsille ja kaloille. Ranta oli hyvää uimarantaa, jossa koko Ryhmäpuolen väki kävi uimassa ja pyykkilaiturilla pyykillä. Naisten kielet läplättivät ja pyykkikartut pieksivät vaatetta. Puhdasta tuli pyykistä ja kylän yhteisistä asioista.

Ikivanhat rantapetäjät olivat juurtuneet ylemmäs rinteeseen, ettei kovinkaan tuuli paljon pystynyt huojuttamaan oksiakaan. Näillä tukevilla oksilla lapsena kiipeilimme, leikkiä rantahiekalla löimme, välillä uida polskuttelimme.

Metsäriista viihtyi rannan läheisyydessä, metsässä ja pellolla näitä metsästäjät syksyisin jahtasivat.

Meistä lapsista oli jännittävää seurata ajoa kun opettaja Holopainen toi ison "Jakke" koiransa riistan ajoon. Hän ampui vain paistin kerrallaan, vaikka riistaa olisi ollut enemmänkin saatavissa.

Usein Hän poikkesi isän kanssa tarinoimaan, laittaen reppunsa ja pyssynsä savutuvan puoleiseen isoon kataja naulaan riippumaan, "Jakke" vartioi uskollisesti tavaroita, ettei lapseet päässet niitä koskettelemaan.

Talvisin oli järvellä hiljaisempaa. Silloisen ajan ehkä tunnetuin hevosmies Lampun Matti "Matu", lähin naapuri, aurasi jäälle jääradan jolla sen aikaisilla jalaskärryillä mennä viiletettiin. Lamppu harjoitti tällä radalla tunnettuja huippujuoksijoita kovaan kuntoon niittäen niillä mainetta ja kunniaa ympäri Suomen.

Petäjärvessä oli niin läpi kirkas vesi että talvella syvästäkin vesiavannosta näki pohjassa mökötttävät kiiskit, joita ongittiin mateen syötiksi. Mateet olivat isoja 4—6 kiloisia vonkaleita.

Juomavesi otettiin järvestä koska ranta oli niin korkea ettei sen aikaisilla konsteilla pystynyt niin syvää kaivoa aikaan saamaan. Järveen tuli kyllä puhdasta lähdevettäkin ja maalähde oli n. puolen km päässä.

Silloin ei vielä tiedetty mitään kesämökkivillityksestä, ajatelkaa mitkä ihanat mahdollisuudet olisivat olleet huvila-asutukselle, jos RAUHA olisi rannoilla säilynyt.

V. 1919 jouduin jättämään nämä lapsuuteni rauhaisat rantamaat ja edessä oli pitkä elämän kiertokoulu, olin sillion 12 vuotias poikanen.

◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

nimiä: Sergejeff, Aleksandroff, Vasiljeff, Maksimoff, Kulakoff? Ei kelvannut. Volgof? Just, just Volgoff pääsi Helenalta kerkeästi. Niin saatiin pari kuulutukselle ja sen perään vihityksikin.

Sergein ollessa melkein aina matkalla, viikkokaudet poissa kotoa, tuppasi Helenalle aika pitkäksi. Mitenkä liekin ikävissään hairahtunut opettelemaan polttamaan tupakkaa, joka suitsuttaminen tuli hänelle aivan tavaksi, tavattomaksi tavaksi Röykkyläiselle naisihmiselle. Kun hän poltti päivät päästään niin tietysti henki alkoi haista löllyytetyllä tupakalla.

Silloin Serkei yllättäen "pöllähti" pihalle, eikä Helenan passannutkaan tuoksua tupakalle. Helena ryntäisii vähän sassiin syömään sikuria suuhunsa jotta henki tuoksuisi jollekin muulle kuin tupakalle. Näin lienee käynyt useamminkin, kun Sergei alkoi torua reisulta palattuaan: "Oisin ostanut siult appelssiinii, — mut ko kaik varat syöt pötsiheis SIKURIS niin mil mie siul APPELSIINILÖi ostan?"

Eka Karppanen

Välitunnilla

Olimme välitunnilla Ryhmän kansakoulun pihalla kun opettaja Holopaisen (Holopaisen niinkuin sanottiin) kotiapulainen veti painavaa pyykkikuormaa käsikärryillä koululle. Meitä poikia kävi kolme neljä auttamaan aisoista mutta kuorma oli silti pehmeässä hiekassa painava kuljetettava. — Tassikaa pojat! utsi piika meitä. Tassittiin minkä jaksettiin mutta kuorma ei kulkenut. — Annaha seissa ak-hiä k-s, kuului silloin joukosta. Se oli hyvin tuhmasti lausuttu ja osattiin ottaa jalat alle ennen kuin piika pääsi pois aisoista. "Hevonen" huusi kumminkin perään: Se Pulaka poika on liika viisas!

Tampereen Seudun
OSUUSPANKKI

- JOUSTAVAN PALVELUN PANKKI -

VESILAHDEN
OSUUSPANKKI

joustavaa
pankkipalvelua

Kaikki sähköasiat

voimme toimittaa edullisesti

Nyt sähkölämmitysasennukset sopivasti

RAASKAN SÄHKÖLIIKE

A-RYHMÄN SÄHKÖURAKOITSIJA

Vesilahti
Puh. 78 541

Valkeakoski
Puh. 41 810

Vesilahden Säästöpankki

auttaa – neuvoo – palvelee

LEMPÄÄLÄN
PELTITYÖ

OM. V. RIIKONEN

☎ TAMPERE 74 330

☐ SUORITTAA KAIKKIA RAKENNUSALAN PELTITÖITÄ ☐

SUVANNON-SEUTU

Suvannon ympäristön kotiseutulehti, ilmestyy 1970 6 kertaa vuodessa.

Tilaushinta 6 mk vuosikerta.

Ilmoitushinnat 1 mk palsta cm vakinaisista ilmoituksista alennus.

Toimituksen ja konttorin osoite Narva Vakkala. Puhelin 931 / 77 843.

Postisiirtotili 4307 63 - 1

Pankki Vesilahden Osuuskassa Narva.

Vastaava toimittaja Viljo Purontaa.

Toimituskunta Yrjö Raaska, Viktor Ryyppö, Helmi Uosukainen, Matti Riikonen, Uuno Pulakka ja Aune Ahtiainen.

Toijalan Seutu Oy:n Kirjapaino - Toijala 1970